

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI PLANU DZIAŁANIA

POLSKIE CENTRUM AKREDYTACJI

2
0
2
2

Akredytacja – globalne zaufanie

Spis treści

1. List Dyrektora	6
2. Działalność akredytacyjna	8
Procesy akredytacji i nadzoru	10
Akredytacja PCA w odpowiedzi na potrzeby rynku	12
Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej	12
Harmonizacja wymagań akredytacyjnych	13
Aktualizacja polityk, procedur i programów akredytacji	14
Weryfikacja spełnienia wymagań akredytacyjnych w okresach przejściowych	15
Akredytacja wsparciem dla regulatorów i innych zainteresowanych stron	16
3. Działalność informacyjno-promocyjna i szkoleniowa	18
Infrastruktura jakości	19
Konferencja PCA	20
Udział w konferencjach i spotkania z klientami	21
Szkolenia PCA	21
Współpraca z wyższymi uczelniami	21
Opracowywanie i publikacja wydawnictw PCA	22
Nagroda Innowatory WPROST dla PCA	22
Publikacja informacji na stronach WWW i w mediach społecznościowych	22
4. Współpraca międzynarodowa	23
Przedstawiciele PCA w strukturach EA	24
Udział w posiedzeniach organizacji międzynarodowych oraz ewaluacjach	24
Rozszerzenie zakresu ILAC MRA o obszar RMP	24
Współpraca bilateralna	24
5. Doskonalenie działalności	25
Zapewnienie niezależności i bezstronności	25
Ciągłe doskonalenie	26
6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa	27

SYSTEM AKREDYTACJI

Polskie Centrum Akredytacji (PCA) jako krajowa jednostka akredytująca jest upoważnione do akredytacji jednostek oceniających zgodność na podstawie Ustawy z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. PCA działa zgodnie z wymaganiami określonymi w ww. ustawie, w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008, w normie PN-EN ISO/IEC 17011:2018-02 „Ocena zgodności. Wymagania dla jednostek akredytujących prowadzących akredytację jednostek oceniających zgodność” oraz zgodnie z zobowiązaniami wynikającymi z zawartych wielostronnych porozumień EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA. W zakresie akredytacji weryfikatorów EMAS, PCA działa zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1221/2009 oraz wytycznymi Forum of Accreditation and Licencing Bodies (FALB).

Ogólne zasady i postanowienia, jakimi kieruje się Polskie Centrum Akredytacji udzielając akredytacji lub nadzorując akredytację przedstawione są w dokumencie DA-01 „Opis systemu akredytacji” oraz w dokumentach z nim związanych.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 13 kwietnia 2016 r. o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku (tj. Dz. U. 2022 poz. 1854)

Rozdział 6, Art. 38

1. Polskie Centrum Akredytacji, zwane dalej „Centrum”, jest krajową jednostką akredytującą.
2. Centrum jest państwową osobą prawną.
3. Nadzór nad Centrum sprawuje minister właściwy do spraw gospodarki, zwany dalej „Ministrem”.
4. Centrum działa na podstawie ustawy oraz statutu.
5. Minister, w drodze zarządzenia, nadaje Centrum statut, określając w szczególności strukturę organizacyjną Centrum.
6. Centrum jest uprawnione do używania wizerunku orła ustalonego dla godła Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 39

1. Do zakresu działania Centrum należy:
 - 1) akredytowanie jednostek oceniających zgodność,
 - 2) sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, w zakresie spełniania przez nie wymagań, o których mowa w art. 22 ust. 4 i art. 24 ust. 3,
 - 3) prowadzenie wykazu akredytowanych jednostek oceniających zgodność,
 - 4) prowadzenie działań popularyzujących i promujących zagadnienia akredytacji, w tym organizowanie szkoleń i prowadzenie działalności wydawniczej, przy czym działania te nie mogą mieć charakteru komercyjnych usług doradczych,
 - 5) współpraca międzynarodowa w zakresie akredytacji, w szczególności w ramach członkostwa w jednostce, o której mowa w art. 14 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

MISJA

Misją Polskiego Centrum Akredytacji jest działanie na rzecz rozwoju gospodarczego kraju poprzez usuwanie barier technicznych w obrocie towarowym, przy jednoczesnym zapewnieniu ochrony interesów publicznych, takich jak zdrowie i bezpieczeństwo, ochrona środowiska i bezpieczeństwo publiczne.

Kluczowym celem funkcjonowania Polskiego Centrum Akredytacji jest prowadzenie działalności akredytacyjnej. Jako krajowa jednostka akredytująca dostarczamy wszystkim stronom zainteresowanym zaufania do wyników oceny zgodności uzyskiwanych przez akredytowane podmioty.

WIZJA

Polskie Centrum Akredytacji dąży do prowadzenia działalności akredytacyjnej:

- w sposób kompetentny, bezstronny, etyczny i wiarygodny,
- opierając się na wiedzy i doświadczeniu odpowiednio zmotywowanego personelu oraz angażując zewnętrznych ekspertów o specjalistycznej wiedzy,
- zgodnie z krajowymi i międzynarodowymi wymaganiami,
- uwzględniając bieżący kontekst organizacji i oczekiwania stron zainteresowanych.

PRIORYTETY STRATEGICZNE

- Zrównoważony rozwój działalności akredytacyjnej oraz harmonizacja akredytowanych usług świadczonych przez jednostki oceniające zgodność.
- Wspieranie organów administracji publicznej i innych stron zainteresowanych w zapewnieniu efektywnych usług w zakresie oceny zgodności.
- Aktywny udział w pracach organizacji międzynarodowych związanych z akredytacją oraz utrzymanie porozumień o wzajemnym uznawaniu (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA).
- Dysponowanie personelem o specjalistycznej wiedzy oraz działanie na rzecz rozwoju ich kompetencji.
- Promowanie akredytowanych usług w zakresie oceny zgodności i ich uznawania na bazie porozumień o wzajemnym uznawaniu MLA.
- Przezroczystość procedur oraz stałe doskonalenie jakości świadczonych usług.
- Poufność wyników ocen i bezpieczeństwo informacji dostarczanych przez oceniane jednostki oceniające zgodność.

ODNIESIENIE DO DOKUMENTÓW O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
- Plan działalności Ministra Rozwoju i Technologii na rok 2022 (cel B1)
- EA Strategy 2025
- IAF Strategic Plan 2020-2025
- ILAC Strategic Plan 2015-2020 (przedłużony w grudniu 2020)

ZAKRES DZIAŁALNOŚCI AKREDYTACYJNEJ PCA

JEDNOSTKA OCENIAJĄCA ZGODNOŚĆ	NORMA AKREDYTACYJNA	RODZAJ DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCENY ZGODNOŚCI	PROGRAM AKREDYTACJI PCA
Laboratoria badawcze	PN-EN ISO/IEC 17025	Badania, pobieranie próbek	DAB-07
Laboratoria wzorcujące	PN-EN ISO/IEC 17025	Wzorcowania	DAP-04
Laboratoria medyczne	PN-EN ISO 15189	Badania medyczne	DAM-01
Jednostki certyfikujące wyroby	PN-EN ISO/IEC 17065	Certyfikacja wyrobów, procesów, usług	DACW-01
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania	PN-EN ISO/IEC 17021-1	Certyfikacja systemów zarządzania	DACS-01
Jednostki certyfikujące osoby	PN-EN ISO/IEC 17024	Certyfikacja osób	DACP-01
Jednostki inspekcyjne	PN-EN ISO/IEC 17020	Inspekcja wyrobów, procesów, usług, instalacji lub ich projektów	DAK-01
Weryfikatorzy	PN-EN ISO 14065/ PN-EN ISO/IEC 17029	Weryfikacje, walidacje	DAVG-01 (GHG)
Weryfikatorzy	PN-EN ISO/IEC 17021-1	Weryfikacje	DAVE-01 (EMAS)
Organizatorzy badań biegłości	PN-EN ISO/IEC 17043	Organizacja badań biegłości	DAPT-01
Producenci materiałów odniesienia	PN-EN ISO 17034	Produkcja materiałów odniesienia	DARM-01
Biobanki	PN-EN ISO 20387	Biobankowanie	DABB-01

1. List Dyrektora

Szanowni Państwo,

w sprawozdaniu rocznym, które właśnie oddajemy Państwu do rąk, przedstawiliśmy w możliwie syntetycznym skrócie wszystkie obszary działalności Polskiego Centrum Akredytacji. Misją PCA jest wspieranie rozwoju gospodarczego poprzez budowanie zaufania do akredytowanych wyników oceny zgodności. To nasz wkład w realizację celów zrównoważonego rozwoju – nasza „cegła” dla lepszej przyszłości Polski i świata.

Nie ulega wątpliwości, że dziś naszymi priorytetami są zaufanie i bezpieczeństwo. Pisząc „naszym”, mam na myśli nie tylko PCA, ale także inne podmioty, w tym urzędy i jednostki oceniające zgodność, które razem z nami tworzą system infrastruktury jakości. Nasze działania uzupełniają się i warto to jeszcze lepiej wykorzystać. Dlatego w ub. roku duży nacisk położyliśmy na zacieśnienie współpracy i nowe wspólne przedsięwzięcia, co zaowocowało m.in. partnerstwem z Polskim Komitetem Normalizacyjnym przy organizacji XI edycji konkursu dla szkół „Normalizacja i ja”, a także obecnością przedstawiciela PCA w Radzie Metrologii działającej przy Prezesie Głównego Urzędu Miar.

Jednym z kluczowych zadań PCA jest wspieranie organów regulacyjnych w podejmowaniu strategicznych decyzji i tworzeniu prawa. W ub. roku zainicjowaliśmy cykl spotkań informacyjnych z regulatorami – pierwsze odbyło się w maju we współpracy z Departamentem Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii. W kolejnych uczestniczyli przedstawiciele m.in. Urzędu Transportu Kolejowego, Ministerstwa Klimatu i Środowiska oraz Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Liczę, że w ten sposób przekonamy regulatorów, by jeszcze częściej sięgali po akredytację jako skuteczną metodę potwierdzania kompetencji jednostek oceniających zgodność.

W sprawozdaniu znajdziecie Państwo najważniejsze informacje dotyczące działalności akredytacyjnej, informacyjno-promocyjnej i szkoleniowej PCA, a także współpracy międzynarodowej. Krótka statystyka: rok 2022 zamknęliśmy liczbą 1680 ważnych akredytacji, udzieliliśmy akredytacji 61 nowym podmiotom, przeprowadziliśmy 2220 ocen w nadzorze. PCA akredytuje i prowadzi nadzór nad wszystkimi rodzajami jednostek oceniających zgodność: laboratoriami wzorcowymi, badawczymi i medycznymi, jednostkami inspekcyjnymi, weryfikatorami EMAS i GHG, jednostkami certyfikującymi wyroby, systemy zarządzania i osoby, organizatorami badań

biegłości, producentami materiałów odniesienia i biobankami (w ub. roku udzieliliśmy pierwszej akredytacji w obszarze biobankowania). To pokazuje skalę naszej działalności i ogromny kapitał wiedzy, którą dysponują etatowi pracownicy PCA, a także prawie 700 audytorów i ekspertów technicznych, bez których nie dałoby się w sposób efektywny realizować naszych zadań w tak szerokim zakresie.

Cieszę się, że pomimo różnych zawirowań, najpierw pandemii, potem wojny, zainteresowanie akredytowanymi usługami oceny zgodności utrzymuje się na stałym poziomie. Wnikliwie obserwujemy rzeczywistość i staramy się szybko reagować na potrzeby rynku usług oceny zgodności, rozszerzając naszą ofertę, jak to było np. w przypadku biobankowania. W czasie pandemii większość ocen przeprowadzaliśmy w formule zdalnej lub hybrydowej (tak było jeszcze na pocz. ub. roku), ale potem mogliśmy wrócić, nawet szybciej niż pierwotnie zakładaliśmy, do ocen realizowanych na miejscu. Oczywiście, wszystkie nowe rozwiązania, które sprawdziły się w „koronakryzysie”, m.in. wykorzystanie na szeroką skalę technologii ICT i rozwijanie usług elektronicznych w ramach e-Akredytacji – będą dalej wykorzystywane.

Bardzo ważnym aspektem działalności akredytacyjnej jest współpraca międzynarodowa. Harmonizacja przepisów i wzajemna uznawalność wyników oceny zgodności gwarantuje swobodny przepływ towarów oraz usług, co przynosi wymierne korzyści zarówno po stronie producentów, jak i konsumentów, czyli każdego z nas. PCA jest członkiem międzynarodowych organizacji EA, ILAC i IAF, a także sygnatariuszem wielostronnych porozumień we wszystkich obszarach prowadzonej działalności akredytacyjnej – w ub. roku uzyskaliśmy rozszerzenie zakresu ILAC Mutual Recognition Arrangement o obszar akredytacji producentów materiałów odniesienia. Dla PCA ogromnie cenna jest też wymiana wiedzy i doświadczeń, jakie daje praca w strukturach międzynarodowych organizacji czy uczestnictwo w ewaluacjach zagranicznych jednostek akredytujących.

Popularyzacja wiedzy nt. akredytacji to istotna część naszej misji. Stawiamy na nowoczesną, spójną i opartą na wartościach komunikację, dbamy o poziom merytoryczny publikacji, ich wizualną atrakcyjność i zrozumieli, prosty język. Sięgamy po nowe formy, np. podcasty, odświeżamy te już sprawdzone: łamy magazynu „PCA Info – wydarzenia, opinie, perspektywy” otworzyliśmy dla partnerów z PKN i GUM, inaugurując w grudniowym

numerze sekcję „Infrastruktura jakości”. Staramy się zaspokoić różne potrzeby i oczekiwania odbiorców – do ogółu społeczeństwa kierujemy nasze cykle w mediach społecznościowych (np. #AkredytacjaodAdoZ), bardziej złożoną, specjalistyczną wiedzę przekazujemy podczas szkoleń otwartych, szkoleń dla audytorów i ekspertów oraz spotkań z jednostkami oceniającymi zgodność.

Warto też wspomnieć o naszej konferencji pod patronatem Ministerstwa Rozwoju i Technologii „Akredytacja wsparciem zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności i efektywności gospodarki”, która odbyła się 10 czerwca w Warszawie. Było to pierwsze po pandemicznej przerwie tak duże spotkanie poświęcone tematyce akredytacyjnej – z udziałem przedstawicieli ministerstw, urzędów, instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, świata biznesu i nauki. Zdajemy sobie sprawę, jak ważna jest edukacja – od wielu lat PCA prowadzi owocną współpracę z Wydziałem Chemii Uniwersytetu Warszawskiego, przygotowując wykłady dla słuchaczy studiów podyplomowych z metrologii chemicznej. W ub. roku podpisaliśmy porozumienie z kolejną uczelnią: Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W ten sposób nie tylko upowszechniamy wiedzę nt. akredytacji, ale także kształcimy kompetentne kadry dla krajowej infrastruktury jakości.

Na koniec chciałabym podkreślić, że dokładamy wszelkich starań, by świadczyć usługi na najwyższym poziomie. I te wysiłki są doceniane: duża grupa pracowników PCA otrzymała w ub. roku Odznaki Honorowe za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej – wyróżnienie przyznawane przez Ministra Rozwoju i Technologii. PCA zostało też laureatem Innovatora „Wprost” w kategorii „Usługi dla biznesu”. Jury nagrodiło nas za niezależność i bezstronność w ocenie kompetencji firm oraz instytucji publicznych.

Oczywiście, sukcesy PCA są zasługą także naszych Partnerów – w szczególności organu nadzorującego, czyli Ministerstwa Rozwoju i Technologii, a także Rady ds. Akredytacji i członków Komitetów Technicznych. W tym miejscu chcę serdecznie podziękować za ich merytoryczne wsparcie i cenny głos doradczy.

Zapraszam do lektury!

Lucyna Olborska
Dyrektor Polskiego Centrum Akredytacji

2. Działalność akredytacyjna

W 2022 roku nasza działalność realizowana była zgodnie z zatwierdzonym przez Radę ds. Akredytacji rocznym planem działania przekazanym do Ministra Rozwoju i Technologii w trybie art. 47 ust. 6 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. Roczny plan działania PCA wynika z zadań ustawowych oraz polityki jakości PCA, określającej priorytety strategiczne. Plan na 2022 rok był spójny z zatwierdzonym planem działalności PCA wynikającym z ustawy o finansach publicznych i wpisywał się w plan działalności ministra właściwego ds. gospodarki na 2022 r. Realizacja planu działania PCA, a w szczególności wskazane mierniki, podlegały monitorowaniu i bieżącej sprawozdawczości.

W ramach ustalonego planu działania, PCA akredytuje i nadzoruje jednostki oceniające zgodność w zakresie spełniania przez nie określonych wymagań i warunków akredytacji. Realizując działalność akredytacyjną, w 2022 roku podejmowaliśmy różnorodne wyzwania rynku usług oceny zgodności, mierząc się przy tym z niepewnością co do dalszej sytuacji związanej z pandemią COVID-19. Poprzez budowanie i umacnianie zaufania organów regulacyjnych, przedsiębiorców i ogółu społeczeństwa do akredytowanych wyników oceny zgodności, wnosiliśmy wkład w osiąganie celów zrównoważonego rozwoju. Dzięki zagwarantowaniu spójności krajowego systemu oceny zgodności z systemami krajów członkowskich UE, jak i krajów spoza UE zapewniliśmy, że akredytowane przez PCA usługi były uznawane w innych państwach, w których były i są stosowane.

W minionym roku nie tylko prowadziliśmy bieżące sprawy, ale też dynamicznie reagowaliśmy na pojawiające się nowe wyzwania w obszarze akredytacji, podejmując działania, których głównym celem był wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki. Było to możliwe dzięki stworzeniu odpowiednich warunków funkcjonowania przedsiębiorstw, ponieważ udzielając akredytacji i sprawując nadzór nad akredytowanymi podmiotami pomagamy w usuwaniu barier technicznych w obrocie towarowym. Te kluczowe działania realizowaliśmy przy ścisłej współpracy z organami regulacyjnymi i wszystkimi zainteresowanymi stronami, zawsze poszukując rozwiązań przynoszących wymierne korzyści dla gospodarki.

Naszym celem było też zapewnienie skutecznego sprawowania nadzoru nad akredytowanymi podmiotami mając jednocześnie na uwadze zmniejszenie obciążeń dla jednostek oceniających zgodność w związku z prowadzeniem ocen w procesach akredytacji i nadzoru w sytuacji COVID-19 oraz po zniesieniu obostrzeń. Zgodnie z Planem działalności na 2022 r., PCA w minionym roku osiągnęło cele w następującym stopniu:

CEL:

Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki

Liczba ważnych akredytacji

- planowana wartość miernika – 1635
- osiągnięta wartość miernika – 1680 (w tym 25 zawieszonych)

CEL:

Skuteczne sprawowanie nadzoru nad akredytowanymi podmiotami – % realizacji harmonogramu ocen na 2022 roku

- planowana wartość miernika $\geq 95\%$
- osiągnięta wartość miernika – 97 %

CEL:

Zmniejszenie obciążeń dla przedsiębiorców (jednostek oceniających zgodność) z tytułu ocen w procesach akredytacji i nadzoru w sytuacji COVID 19 oraz po ustaniu ograniczeń związanych z zagrożeniem epidemicznym – % planowych ocen w nadzorze przewidzianych w harmonogramie ocen na 2022 rok zrealizowanych w formie zdalnej lub hybrydowej

- planowana wartość miernika $\geq 45\%$
- osiągnięta wartość miernika – 28 %

laboratoria

jednostki inspekcyjne

weryfikatorzy EMAS

jednostki certyfikujące

weryfikatorzy GHG

producenci materiałów odniesienia

biobanki

organizatorzy badań biegłości

Procesy akredytacji i nadzoru

Różnorodność oraz zakres udzielanych i utrzymywanych przez nas akredytacji są bardzo szerokie. Mamy dostęp do odpowiedniego poziomu wiedzy poprzez zaangażowanie blisko 700 audytorów i ekspertów technicznych, którzy poświęcają ponad 12 000 dni w roku, oceniając praktycznie wszystkie dyscypliny naukowe, inżynierskie i techniczne stosowane w ocenie zgodności. W ubiegłym roku PCA udzielało akredytacji i sprawowało nadzór nad wszystkimi rodzajami jednostek oceniających zgodność.

Co roku obserwujemy stały napływ wniosków o akredytację oraz przyrost liczby udzielonych nowych akredytacji, przy jednoczesnych rezygnacjach z akredytacji. Z jednej strony, w 2022 r. udzieliłmy akredytacji 61 nowym podmiotom oraz przyjęliśmy 61 kolejnych wniosków. Z drugiej strony, PCA cofnęło akredytację 38 podmiotom, przy czym większość stanowiły dobrowolne rezygnacje. Największą grupę w obydwu przypadkach stanowiły laboratoria badawcze i wzorcujące. W minionym roku po raz pierwszy udzieliłmy też akredytacji biobankowi na działalność w zakresie biobankowania.

Sprawując nadzór nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność, przeprowadziliśmy oceny w nadzorze, uwzględniając zmiany zakresów akredytacji wnioskowane przez podmioty oraz zmiany w wymaganiach akredytacyjnych. Planowana realizacja harmonogramu nadzoru została osiągnięta. Łącznie przeprowadziliśmy 2220 ocen w nadzorze, a ich celem było potwierdzenie kompetencji i skuteczności działań akredytowanych podmiotów.

Dodatkowo, w ramach nadzoru PCA rozpatruje skargi wnoszone przez strony zainteresowane dotyczące zastrzeżeń co do spełnienia przez nie wymagań akredytacyjnych. W minionym roku wpłynęło do nas 18 skarg, z czego 9 uznano za zasadne lub częściowo

zasadne, 3 za niezasadne, a 1 pozostawiono bez rozpatrzenia. Dla 5 skarg działanie związane z rozpatrzeniem będzie kontynuowane w 2023 r. W związku z rozpatrywaniem skarg PCA zrealizowało 8 ocen specjalnych w jednostkach oceniających zgodność.

Tabela 1. Skargi na akredytowane podmioty

Rodzaj podmiotu	Liczba skarg
Laboratoria badawcze	11
Laboratoria wzorcujące	1
Jednostki certyfikujące wyroby	4
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania	2

Podobnie jak w 2021 roku, tak i w ubiegłym realizowaliśmy oceny z zastosowaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT). Bazując na wcześniejszych doświadczeniach w zakresie ocen zdalnych, wprowadziliśmy je do działalności PCA nie tylko jako odpowiedź na sytuację nadzwyczajną, jaką był COVID-19, ale również jako narzędzie możliwe do wykorzystania w normalnych warunkach z uwzględnieniem podejścia opartego na ryzyku. Oceny zdalne i hybrydowe stanowiły 28% wszystkich ocen zrealizowanych w ciągu roku. Planowana wartość miernika na poziomie $\geq 45\%$ oszacowana została przy założeniu trwającego stanu pandemii, który został zniesiony w maju 2022 roku, a w jego miejsce wprowadzono stan zagrożenia epidemicznego. W wyniku analizy aktualnej sytuacji każdorazowo przeprowadzanej przed ocenami, przesłanki do realizacji ocen z wykorzystaniem ICT zachodziły w mniejszej liczbie przypadków niż wcześniej przewidywano. Pomimo znacznych postępów w rozwoju ICT i jej coraz szerszego zastosowania w akredytacji i ocenie zgodności, należy pamiętać, że technologia IT i dane są jednym ze sposobów dostarczania w ocenach ekspertyzy audytowej.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę akredytacji ważnych, akredytacji cofniętych, przyjętych wniosków i ocen przeprowadzonych w 2022 r.

Tabela 2. Liczba akredytacji

Rodzaj podmiotu	2021 (stan na koniec roku)	2022 (udzielone akredytacje)	2022 (akredytacje cofnięte)	2022 (stan na koniec roku)
Laboratoria badawcze PN-EN ISO/IEC 17025	1287	37	33	1291
Laboratoria wzorujące PN-EN ISO/IEC 17025	147	14	1	160
Laboratoria medyczne PN-EN ISO 15189	17	2	1	18
Producenci materiałów odniesienia PN-EN ISO 17034	6	0	0	6
Organizatorzy badań biegłości PN-EN ISO/IEC 17043	11	0	0	11
Biobanki PN-EN ISO 20387	0	1	0	1
Jednostki certyfikujące wyroby PN-EN ISO/IEC 17065	91	2	2	91
Jednostki certyfikujące systemy zarządzania PN-EN ISO/IEC 17021-1	39	1	1	39
Jednostki certyfikujące osoby PN-EN ISO/IEC 17024	16	3	0	19
Jednostki inspekcyjne PN-EN ISO/IEC 17020	27	1	0	28
Weryfikatorzy EMAS PN-EN ISO/IEC 17021-1	8	0	0	8
Weryfikatorzy GHG PN-EN ISO 14065/ PN-EN ISO/IEC 17029	8	0	0	8
Razem	1657	61	38	1680

Tabela 3. Wnioski o akredytację i w nadzorze

	2021	2022
Wnioski o akredytację	66	61
Złożone wnioski w nadzorze (łącznie)	2125	1991
Wnioski o rozszerzenie zakresu akredytacji	308	274
Wnioski o uaktualnienie zakresu akredytacji	1165	946
Wnioski o rozszerzenie i uaktualnienie zakresu akredytacji (łącznie)	367	402
Wnioski o przeniesienie akredytacji	33	56

Tabela 4. Procesy akredytacji

	2021	2022
Udzielone akredytacje	61	61
Przerwane procesy akredytacji	3	9

Tabela 5. Liczba ocen w procesach akredytacji i nadzoru

Procesy akredytacji	2021	2022
Wizytacja wstępna	31	25
Ocena na miejscu	44	57
Ocena zdalna	2	0
Ocena hybrydowa	2	7
Obserwacja (realizowana oddzielnie)	2	5
Procesy nadzoru	2021	2022
Ocena na miejscu	735	1235
Ocena zdalna	631	237
Ocena hybrydowa	323	301
Obserwacja (realizowana oddzielnie)	200	213
Przegląd dokumentacji	252	234

Tabela 6. Akredytacje cofnięte i zawieszone

	2021	2022
Akredytacje cofnięte w całości	37	38
• na wniosek CAB	• 30	• 35
• nałożone przez PCA	• 7	• 3
Akredytacje zawieszone w całości (na koniec roku)	13	25
• na wniosek CAB	• 12	• 24
• nałożone przez PCA	• 1	• 1
Akredytacje wznowione po zawieszeniu	4	5

Akredytacja PCA w odpowiedzi na potrzeby rynku

Równolegle z realizacją procesów akredytacji i nadzoru nad udzielonymi akredytacjami, PCA było zaangażowane w specyficzne przedsięwzięcia, mające kluczowe znaczenie dla całej działalności akredytacyjnej i zapewnienia jej właściwego miejsca oraz roli zarówno w kraju, jak i w Europie i na świecie. Przedsięwzięcia te obejmowały, w szczególności:

- rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej o nowe obszary w odpowiedzi na zapotrzebowanie stron zainteresowanych,
- harmonizację zasad, procesów i wymagań akredytacyjnych w ślad za zmianami, rozwojem i oczekiwaniami systemu oceny zgodności na poziomie krajowym i międzynarodowym w obszarach dobrowolnych i regulowanych przepisami prawa,
- wspieranie organów administracji publicznej, przedsiębiorców i innych stron zainteresowanych w zapewnieniu efektywnych i wiarygodnych usług w zakresie oceny zgodności,
- ocenę spełnienia przez jednostki oceniające zgodność w okresach przejściowych znowelizowanych wymagań akredytacyjnych.

Rozszerzenie zakresu działalności akredytacyjnej

Ustanowienie norm akredytacyjnych dla kolejnych obszarów oceny zgodności, wymaganie akredytacji w nowych obszarach gospodarki i życia społecznego, podobnie jak nowe procedury zgłaszane do akredytacji przez jednostki oceniające zgodność, stanowią podstawowy impuls do rozszerzenia działalności akredytacyjnej. PCA monitoruje regulacje związane z akredytacją, analizuje oczekiwania rynku i reaguje na sygnały wskazujące na potrzebę rozszerzenia działalności akredytacyjnej. Zadanie to jest realizowane we współpracy z regulatorami i innymi zainteresowanymi stronami.

W perspektywie rozszerzenia zakresu działalności akredytacyjnej **w obszarze regulowanym**, w 2022 roku PCA analizowało i monitorowało uwarunkowania związane z realizacją dwóch przedsięwzięć:

- akredytacją jednostek oceniających zgodność w zakresie cyberbezpieczeństwa,
- akredytacją jednostek oceniających zgodność w zakresie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych przeznaczonych na rynek Tajwanu / na rynki państw trzecich.

Prace w tych obszarach będą kontynuowane w kolejnych latach.

W obszarze dobrowolnym PCA rozszerzyło swoją działalność o:

- akredytację jednostek certyfikujących wyroby wg programu QS (Quality Scheme for Food) – program dedykowany jednostkom certyfikującym wyroby (obszar rolno-spożywczy),
- akredytację jednostek inspekcyjnych wykonujących inspekcje ilości i jakości towarów – zespoły, konstrukcje, złożenia

i elementy obrabiane, skręcane i łączone za pomocą procesów spajania,

- akredytację jednostek inspekcyjnych wykonujących inspekcje WTO procesów produkcji – kwalifikowanie technologii wykonywania połączeń nierozłącznych,
- akredytację jednostek inspekcyjnych wykonujących inspekcje odbiorcze i dozоровe – urządzenia i systemy ochronne przeznaczone do użytku w przestrzeniach zagrożonych wybuchem.

Harmonizacja wymagań akredytacyjnych

Harmonizacja działalności akredytacyjnej w obszarze stosowanych wymagań akredytacyjnych oraz harmonizacja zasad i procesów akredytacji z aktualnymi i mającymi zastosowanie wymaganiami norm, przepisami prawa, a także postanowieniami międzynarodowymi odnoszącymi się zarówno do jednostek akredytujących, jak i do jednostek oceniających zgodność jest kluczowym zadaniem PCA i czynnikiem warunkującym uznawanie wyników akredytowanej działalności na arenie europejskiej i światowej.

W 2022 roku PCA objęło harmonizacją:

Wdrożenie wymagań przepisów prawa UE i przepisów krajowych

Obszar regulowany

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 7 września 2021 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji – akredytacja laboratoriów badawczych wykonujących pomiary emisji gazów lub pyłów do powietrza ze źródeł stacjonarnych.
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2022 r. w sprawie testów eksploatacyjnych urządzeń radiologicznych

i urządzeń pomocniczych – akredytacja laboratoriów badawczych wykonujących testy urządzeń radiologicznych, wyposażenia pomocniczego i monitorów stosowanych do prezentacji obrazów medycznych.

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2018/848 z 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007). Wymagania dotyczące uznawania przez Komisję Europejską jednostek do przeprowadzania kontroli i wydawania certyfikatów w państwach trzecich – akredytacja jednostek certyfikujących w zakresie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych.
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 5 kwietnia 2022 r. w sprawie wniosku o przyznanie rekompensat oraz zakresu opinii sporządzanej przez weryfikatora do uaktualnionych wymagań w obszarze emisji gazów cieplarnianych, tj. Rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) nr 2019/331 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia przejściowych zasad dotyczących zharmonizowanego przydziału bezpłatnych uprawnień do emisji w całej Unii na podstawie art. 10 a dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady – akredytacja weryfikatorów prowadzących działania w obszarze emisji gazów cieplarnianych w zakresie weryfikacji wniosków o przyznanie rekompensat na podstawie ustawy o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych.

Obszar dobrowolny

- Program System Certyfikacji Quality Meat Program (QMP), wydanie 6. – akredytacja jednostek certyfikujących wyroby w odniesieniu do wymagań programu QMP.
- Program oceny zgodności BRCGS Global Standard Food Safety (Globalna Norma Bezpieczeństwo Żywności), wydanie 9. – akredytacja jednostek certyfikujących wyroby w odniesieniu do wymagań programu BRCGS.

Wdrożenie wymagań dokumentów obowiązkowych, w tym rezolucji EA, ILAC, IAF

- EA-6/02 M:2022 Wytyczne EA dotyczące stosowania norm ISO/IEC 17065 i ISO/IEC 17021-1 w odniesieniu do certyfikacji wg normy EN ISO 3834 – akredytacja jednostek certyfikujących wyroby i jednostek certyfikujących systemy zarządzania (procesy spawalnicze) w odniesieniu do wymagań normy EN ISO 3834.
- EA-3/02 M:2022 Policy for the Accreditation of Certification Bodies Providing Certification of PDO, PGI and TSG – akredytacja jednostek certyfikujących produkty regionalne i tradycyjne.
- EA-3/12 M:2022 EA Policy for the Accreditation of Organic Production Certification. Wymagania dokumentu uwzględniono w programie akredytacji – dotyczy działalności jednostek certyfikujących w zakresie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych.
- EA-4/02 M:2022 Evaluation of the Uncertainty of Measurement in Calibration – akredytacja jednostek oceniających zgodność wykonujących wzorcowania przyrządów pomiarowych.

- EA-6/03 M:2022 EA document for Accreditation of Verification Bodies for the Purpose of EU ETS Directive – akredytacja weryfikatorów gazów cieplarnianych.
- EA-4/17 M:2022 Description of scope of accreditation for medical laboratories – akredytacja laboratoriów medycznych.
- IAF MD 9:2022 Application of ISO/IEC 17021-1 in the Field of Medical Device Quality Management Systems (ISO 13485) – akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania jakością wyrobów medycznych.
- IAF MD 13:2022 Knowledge Requirements for Accreditation Body Personnel for Information Security Management Systems (ISO/IEC 27001) – dotyczy działalności jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji.
- IAF MD 24:2021 Transition Requirements for ISO 50003:2021 – akredytacja jednostek certyfikujących systemy zarządzania energią.
- IAF MD 26:2022 Transition requirements for ISO/IEC 27001:2022 – dotyczy działalności jednostek certyfikujących systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji.
- Rezolucje EA TMB dotyczące stosowania postanowień dokumentu EA-2/17 M:2020 EA Document on Accreditation for Notification Purposes – dotyczy akredytacji jednostek oceniających zgodność do celów notyfikacji:
 - Rezolucja nr 2022 (10) 01: postępowanie jednostki akredytującej w przypadku, gdy podmiot nie uzyska akredytacji w odniesieniu do preferowanych norm wskazanych w EA-2/17 w wymaganym terminie.
 - Rezolucja nr 2022 (10) 02 – udzielanie akredytacji warunkowych i postępowania jednostki akredytującej w przypadku braku możliwości przeprowadzenia obserwacji praktycznego działania jednostki.

Aktualizacja polityk, procedur i programów akredytacji

Włączenie nowych technologii, metod i nowego podejścia w procesach operacyjnych jest niezbędne dla utrzymania naszego statusu – uznawanej globalnie jednostki akredytującej. Jednym z aspektów konstruktywnej realizacji przez PCA strategii zrównoważonego rozwoju i wspierania organów regulacyjnych, przedsiębiorców i innych zainteresowanych stron w osiąganiu jej celów jest dostosowywanie prowadzonej działalności akredytacyjnej do zmieniających się uwarunkowań i oczekiwań, przy zachowaniu wszystkich obowiązujących zasad gwarantujących globalne uznawanie jej wyników. W tym zakresie PCA monitoruje adekwatność postanowień polityk ogólnych, procedur operacyjnych i programów akredytacji stosowanych w działalności akredytacyjnej. W realizowanych procesach coraz szerzej uwzględniane są nowe technologie informatyczne, co daje możliwości nowego konstruowania postępowania w procesach akredytacji i nadzoru, a tym samym możliwość wprowadzania zmian i doskonalenia polityk i procedur. Jednocześnie system zarządzania w naszej działalności akredytacyjnej, w tym jego zasady i procedury, są systematycznie aktualizowane i uzupełniane w oparciu o zalecenia i wytyczne międzynarodowych organizacji zrzeszających jednostki akredytujące: European co-operation for Accreditation (EA), International Accreditation Forum (IAF) i International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC). Stosując powyższe zasady w ubiegłym roku dokonaliśmy zmian oraz zaktualizowaliśmy postanowienia polityk i programów akredytacji w następujących obszarach:

- DA-01 *Opis systemu akredytacji* – postępowanie PCA w odniesieniu do reakcji jednostki na wyniki oceny kompetencji; uwzględnienie w procesach akredytacji i nadzoru możliwości realizacji ocen zdalnych i hybrydowych; realizacja procesów

operacyjnych przy wykorzystaniu systemu informatycznego e-Akredytacja.

- DA-02 *Zasady stosowania symbolu akredytacji* – stosowanie symbolu akredytacji dla nowego akredytowanego obszaru oceny zgodności „biobankowanie”; powoływanie się na posiadaną akredytację weryfikatorów GHG po zmianie normy akredytacyjnej; możliwość powoływania się na status PCA jako sygnatariusza porozumienia ILAC MRA przez akredytowanych producentów materiałów odniesienia.
- DA-10 *Akredytacja w zakresach elastycznych* – nowe i zaktualizowane przykłady opisu elastycznych zakresów akredytacji dla różnych rodzajów jednostek oceniających zgodność, w tym jednostek akredytowanych do celów notyfikacji
- DACW-01 *Akredytacja jednostek certyfikujących wyroby* – uspołnienie programu akredytacji z zasadami polityki dot. stosowania zakresów elastycznych w obszarze certyfikacji wyrobów (DA-10).

Dodatkowo, wspierając działalność jednostek funkcjonujących w obszarze oceny zgodności, w tym akredytowanych podmiotów, PCA przetłumaczyło i włączyło do zbioru odniesień stosowanych w działalności akredytacyjnej wytyczne i zalecenia organizacji międzynarodowych:

- EA-4/18 G:2021 *Guidance on the level and frequency of proficiency testing participation*,
- EA-4/09 G:2022 *Accreditation for sensory testing laboratories*.

Weryfikacja spełnienia wymagań akredytacyjnych w okresach przejściowych

Istotnym zadaniem realizowanym przez PCA w ramach nadzoru nad akredytowanymi jednostkami oceniającymi zgodność jest weryfikacja wdrożenia i spełnienia przez nie znowelizowanych

wymagań i warunków akredytacji, dla których ustalono okresy przejściowe. Wyniki ocen prowadzonych w tych obszarach są monitorowane i stanowią podstawę dla utrzymywania akredytacji. W minionym roku weryfikowaliśmy i monitorowaliśmy wdrożenie w okresach przejściowych znowelizowanych wymagań akredytacyjnych w następujących obszarach:

- weryfikatorzy GHG w zakresie walidacji i weryfikacji w odniesieniu do wymagań normy ISO/IEC 17029:2019 i ISO/IEC 14064-3:2019,
- jednostki certyfikujące systemy zarządzania energią w odniesieniu do wymagań normy ISO 50003:2021 (IAF MD 24:2021),
- akredytowane jednostki do celów notyfikacji – wdrożenie postanowień dokumentu EA-2/17 M:2020,
- jednostki certyfikujące systemy zarządzania jakością wyrobów medycznych (ISO 13485) – postanowienia dokumentu obowiązkowego IAF MD 9, stosowanie wymagań normy 17021-1:2015,
- jednostki certyfikujące wyroby wg programu PEFC ST 2003:2020 *Requirements for Certification Bodies operating*

Otwarcie na potrzeby i oczekiwania regulatorów

W ramach doskonalenia współpracy z regulatorami, w maju ubiegłego roku PCA wspólnie z Departamentem Obrotu Towarami Wrażliwymi i Bezpieczeństwa Technicznego w Ministerstwie Rozwoju i Technologii zorganizowało w formule zdalnej seminarium pt. „Akredytacja – zasady i możliwości funkcjonowania w obszarach regulowanych”. Spotkanie z udziałem przedstawicieli ministerstw było pierwszym tego typu i takiej rangi wydarzeniem, które pozwoliło na przybliżenie zasad funkcjonowania PCA oraz prowadzonej działalności akredytacyjnej, ze szczególnym podkreśleniem znaczenia wykorzystania akredytacji w postanowieniach aktów prawnych. W trakcie spotkania zwrócono uwagę na prawodawstwo europejskie odnoszące się do oceny zgodności wyrobów czy usług, w którym występuje bezpośrednie odwołanie do akredytacji w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) 765/2008. Przepisy te dają możliwość skorzystania z systemu akredytacji. Zwrócono również uwagę na możliwe formy, zakres i kierunki współpracy PCA z regulatorami i zainteresowanymi stronami, które są elementem działalności akredytacyjnej PCA.

Certification against the PEFC International Chain of Custody Standard,

- jednostki certyfikujące systemy zarządzania bezpieczeństwem informacji w odniesieniu do wymagań normy ISO/IEC 27006:2015 wraz z ISO/IEC 27006:2015/AMD1:2020.

Akredytacja wsparciem dla regulatorów i innych zainteresowanych stron

Jako krajowa jednostka akredytująca PCA ma obowiązek działać w interesie publicznym. Relacje z interesariuszami są dla nas kluczowe, ponieważ w ten sposób możemy zapewnić, że nasza działalność przynosi korzyści społeczeństwu i wspiera priorytety rządu, zapewniając zaufanie do produktów i usług, z których wszyscy korzystamy i na których polegamy. Akredytowana ocena zgodności jest wykorzystywana w wielu obszarach regulowanych przepisami prawa, gdzie posiadanie

akredytacji przez jednostki oceniające zgodność stanowi podstawę do prowadzenia działalności na rzecz obszaru regulowanego, a akredytowane wyniki są podstawą do podejmowania miarodajnych decyzji. Podobnie w obszarach dobrowolnych lub w zakresie których funkcjonują prywatne programy oceny zgodności, legitymowanie się akredytowanymi wynikami oceny zgodności znosi bariery w handlu i ułatwia swobodny przepływ wyrobów i usług. Dlatego współpraca PCA z regulatorami i zainteresowanymi stronami jest kluczowa. Gwarantuje bowiem możliwość wykorzystania akredytacji w konkretnym obszarze oceny zgodności. W minionym roku skupiliśmy się na przedsięwzięciach związanych z komunikacją i współpracą z organami autoryzującymi i notyfikującymi w zakresie wykorzystania akredytacji do celów notyfikacji, w tym z:

- Ministerstwem Rozwoju i Technologii,
- Ministerstwem Infrastruktury,
- Głównym Urzędem Nadzoru Budowlanego,
- Urzędem Transportu Kolejowego,
- Kancelarią Prezesa Rady Ministrów,
- Urzędem Lotnictwa Cywilnego.

Nasza współpraca koncentrowała się głównie na:

- opiniowaniu projektów aktów prawnych, uzgadnianiu i opiniowaniu projektów nowych oraz aktualizacji dotychczasowych programów akredytacji do celów notyfikacji,
- organizowaniu spotkań informacyjnych nt. zagadnień związanych z notyfikacją i akredytacją do celów notyfikacji,
- współdziałaniu przy realizacji ocen PCA w jednostkach notyfikowanych / ubiegających się o notyfikację (informowanie nt. wniosków dotyczących akredytacji do celów notyfikacji i omawianie zagadnień dot. ich procedowania, informowanie o planowanych ocenach jednostek notyfikowanych i uzgadnianie udziału w ocenach przez przedstawicieli organów autoryzujących / notyfikujących).

W pozostałych obszarach oceny zgodności regulowanych przepisami prawa, PCA we współpracy z właściwymi organami regulacyjnymi monitorowało zmiany wymagań akredytacyjnych, w tym wymagań przepisów prawa, a także inicjowało przedsięwzięcia harmonizujące działalność akredytacyjną.

Najważniejsze przedsięwzięcia realizowane były w trzech podstawowych formach:

1. Spotkania informacyjne

- Ministerstwo Rozwoju i Technologii – akredytacja do celów notyfikacji, akredytacja w obszarach regulowanych przepisami prawa właściwymi dla MRIT (w tym nowelizacja CPR), akredytacja jednostek certyfikujących wykonawców zamówień publicznych,
- Urząd Transportu Kolejowego – akredytacja do celów rozporządzenia (UE) nr 402/2013 oraz interoperacyjności systemu kolei i akredytacji w obszarze rynku kolejowego,
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska – akredytacja w obszarze odnawialnych źródeł energii,

- Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych – akredytacja w obszarze produktów regionalnych i produkcji ekologicznej. Poza kwartalnymi spotkaniami informacyjnymi prowadzona była bieżąca wymiana informacji nt. wyników ocen PCA oraz wyników audytów GIJHARS w jednostkach certyfikujących w obszarze produkcji ekologicznej (program akredytacji DAC-13) oraz produktów regionalnych i tradycyjnych (program akredytacji DAC-06),
- Ministerstwo Finansów – akredytacja do badań technicznych urządzeń losujących i automatów do gier,
- Polska Agencja Rozwoju Przemysłu – akredytacja na potrzeby Bazy Usług Rozwojowych,
- Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych – akredytacja do celów wyznaczenia laboratoriów referencyjnych Unii Europejskiej (EURL) w dziedzinie wyrobów medycznych do diagnostyki in vitro wyznaczanych na podstawie rozporządzenia (UE) nr 2017/746.
- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska – przepisy dotyczące audytowania w obszarze EMAS,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi:
 - rozporządzenie w sprawie laboratoriów urzędowych i referencyjnych oraz zakresu analiz wykonywanych przez te laboratoria,
 - rozporządzenie w sprawie dokumentowania działań związanych z integrowaną produkcją roślin,
 - rozporządzenie w sprawie kwalifikacji osób prowadzących czynności kontrolne przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin oraz wzoru certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin,
 - instrukcje dla przedstawiciela Polski na posiedzenia Grupy Roboczej Rady ds. horyzontalnych zagadnień w rolnictwie (oznaczenia geograficzne i nazwy pochodzenia) – projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej w odniesieniu do wina, napojów spirytusowych i produktów rolnych oraz systemów jakości produktów rolnych, zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1308/2013, (UE) 2017/1001 i (UE) 2019/787 oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1151/2012,
 - rozporządzenie w sprawie nabywania uprawnień inspektora rolnictwa ekologicznego.

2. Opiniowanie sektorowych aktów prawnych

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska – rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku,
- Ministerstwo Rozwoju i Technologii – ustawa o certyfikacji wykonawców zamówień publicznych; rozporządzenie w sprawie stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym; projekt rozporządzenia (UE) ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych (nowelizacja CPR); certyfikacja wykonawców zamówień publicznych – Zielona Księga,

3. Opiniowanie sektorowych programów akredytacji opracowanych lub nowelizowanych przez PCA

- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi – programy akredytacji DAB-13, DAC-13 i DAC-06,
- Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych - programy akredytacji DAC-13 i DAC-06,
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska - programy akredytacji DAB-08, DAVG-01 i DAVE-02.

3. Działalność informacyjno-promocyjna i szkoleniowa

Działalność komunikacyjna PCA adresowana jest do szerokiego grona odbiorców – konsumentów i pozostałych interesariuszy, w tym aktualnych i potencjalnych klientów, ekspertów, otoczenia biznesowego i administracji państwowej oraz mediów. W następstwie kryzysu związanego z koronawirusem działalność społeczna i gospodarcza przeniosła się w dużej mierze do Internetu. Dlatego, biorąc pod uwagę obowiązujące trendy, ale przede wszystkim potrzeby i oczekiwania naszych klientów i innych stron zainteresowanych, znaczną część usług szkoleniowych oraz spotkań prowadziliśmy w formule online. Położyliśmy też duży nacisk na budowanie skutecznej komunikacji w kanałach digitalowych – na stronie internetowej www.pca.gov.pl i w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, LinkedIn i YouTube).

W ramach prowadzonej działalności informacyjno-promocyjnej i szkoleniowej w minionym roku do naszych zadań w szczególności należało:

- skuteczne informowanie i przekazywanie wiedzy jednostkom oceniającym zgodność, stronom zainteresowanym i społeczeństwu w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie,
- bieżące informowanie zainteresowanych stron i ogółu społeczeństwa o działalności akredytacyjnej w obszarze nowych i/lub specyficznych programów oceny zgodności w szczególności dedykowanych obszarom regulowanym przepisami prawa i objętymi strategią zrównoważonego rozwoju,
- wzmocnienie zaufania do akredytacji jako narzędzia potwierdzającego kompetencje jednostek oceniających zgodność oraz podniesienie świadomości na temat roli i znaczenia akredytacji, w tym korzyści wynikających z porozumień o wzajemnym uznawaniu EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA,
- budowanie i utrzymywanie pozytywnego wizerunku PCA w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym jako organizacji wiarygodnej, bezstronnej i kompetentnej.

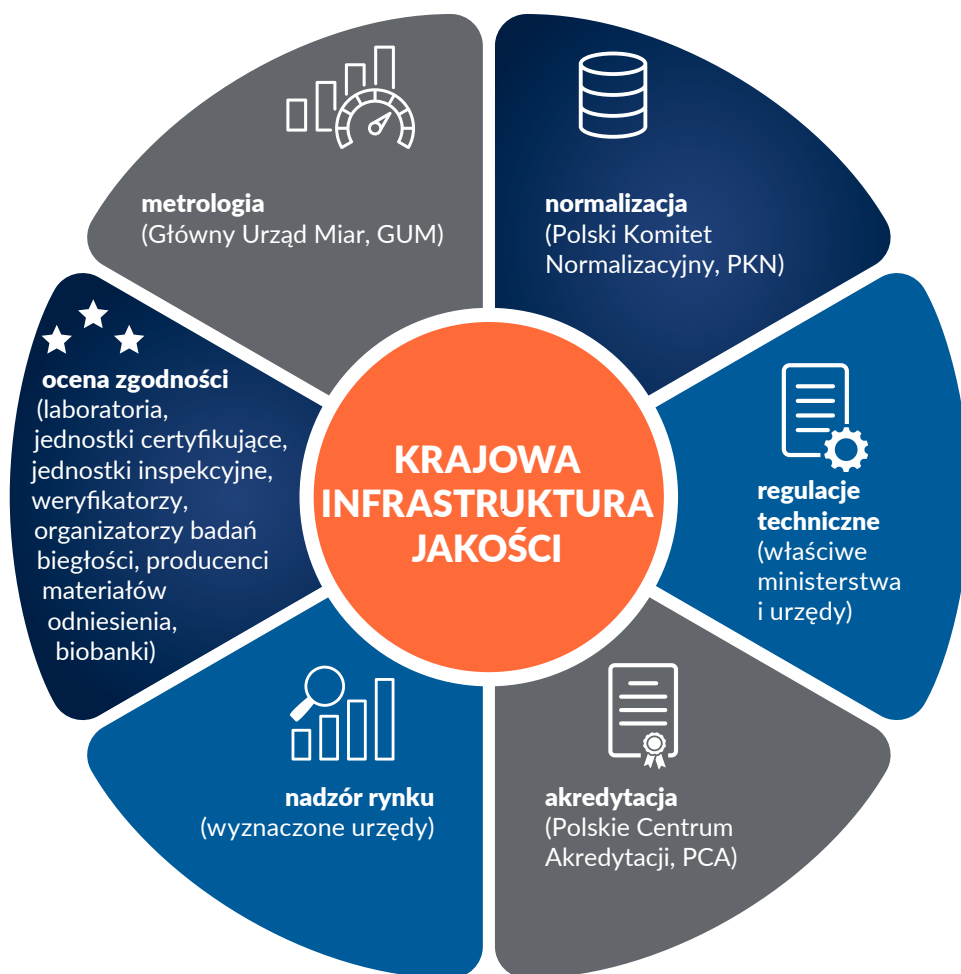
Cel, którym było popularyzowanie wiedzy na temat akredytacji, staraliśmy się osiągnąć m.in. poprzez zapewnienie dostępu do aktualnej wiedzy z zakresu akredytacji, prezentowanie treści skierowanych do szerokiego grona odbiorców, a także kształtowanie umiejętności wykorzystania akredytacji przez organy regulacyjne, przedsiębiorców i inne zainteresowane strony. Aby to osiągnąć, zaplanowaliśmy dywersyfikację środków i narzędzi komunikacji, tworząc i dystrybuując treści w różnych kanałach jednocześnie. Nasze materiały uzupełniane były o grafiki, infografiki, wideo, analizy czy raporty. W celu zwiększenia efektywności podejmowanych działań współpracowaliśmy z wyższymi uczelniami, a także uczestniczyliśmy w konferencjach i seminariach o charakterze naukowym i technicznym organizowanych przez zewnętrzne organizacje i stowarzyszenia. Stale poszerzaliśmy też zakres potencjalnych odbiorców i obszar tematów podlegających komunikacji w relacjach z właściwymi odbiorcami. Zgodnie z Planem działalności na 2022 r., w minionym roku cel ten osiągnęliśmy w następującym stopniu:

CEL:

Popularyzowanie wiedzy klientów, stron zainteresowanych i ogółu społeczeństwa w zakresie zasad akredytacji, aktualnych wymagań akredytacyjnych oraz nowych kierunków rozwoju akredytacji w Europie i na świecie.

Liczba środków i narzędzi wykorzystanych w obszarze komunikacji w przedmiocie akredytacji:

- planowana wartość miernika ≥ 20
- osiągnięta wartość miernika – 23

Infrastruktura jakości

PCA działa w ramach ogólnego systemu, którego głównym celem jest eliminowanie zagrożeń życia lub zdrowia konsumentów, ich mienia, a także eliminowanie zagrożeń środowiska, znoszenie barier technicznych w handlu i ułatwianie międzynarodowego obrotu towarowego.

W ramach zacieśnienia współpracy z Polskim Komitetem Normalizacyjnym oraz Głównym Urzędem Miar, w ubiegłym roku PCA zostało partnerem organizowanego od 11 lat przez PKN, ogólnopolskiego konkursu dla szkół „Normalizacja i ja”. List intencyjny w tej sprawie podpisano 25 listopada 2022 r. Temat edycji na rok szkolny 2022/23 to: „Betonozą czy zielenią. Zrównoważona urbanistyka z Polskimi Normami”. Inicjatywa przybliży młodzieży rolę i znaczenie norm w życiu codziennym, jest też wsparciem dla nauczycieli we wprowadzaniu elementów wiedzy o normalizacji i akredytacji do zajęć lekcyjnych.

Ponadto Dyrektor PCA Lucyna Olborska weszła w skład Rady Metrologii – ciała opiniotawczo-doradczego, działającego przy Prezesie Głównego Urzędu Miar. 4 sierpnia 2022 r. akty

powołania podpisał Waldemar Buda, Minister Rozwoju i Technologii. Pierwsze posiedzenie Rady II kadencji (2022-27) odbyło się 20 września 2022 r. Radę Metrologii tworzą przedstawiciele struktur państwowych, przemysłu i nauki.

Od wielu lat PCA współpracuje z PKN w zakresie opiniowania i tłumaczenia norm oraz przewodników wydawanych przez Polski Komitet Normalizacyjny. Z jednej strony pozwala to na transfer wiedzy z zakresu akredytacji do krajowego systemu normalizacji, a z drugiej umożliwia PCA harmonizowanie działalności akredytacyjnej w oparciu o aktualne normy dotyczące zarówno akredytacji, jak i akredytowanej oceny zgodności. W 2022 roku przedstawiciele PCA uczestniczyli w pracach 15 komitetów technicznych działających przy PKN.

W ubiegłym roku PCA zrealizowało też tłumaczenie normy terminologicznej PN-EN ISO/IEC 17000 „Ocena zgodności. Terminologia i ogólne zasady”. W normie podane są terminy i definicje dotyczące oceny zgodności i akredytacji. Norma służy całej społeczności zaangażowanej w ocenę zgodności, jak również stanowi wsparcie dla organów i instytucji zaangażowanych w ułatwianie handlu w ramach umów międzynarodowych.

Fot. Krzysztof Jordan / Kreatywni Media

Fot. Krzysztof Jordan / Kreatywni Media

Konferencja PCA

10 czerwca w Warszawie odbyła się konferencja pt. „Akredytacja wsparciem zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności i efektywności gospodarki”. Stanowiła ona zwieńczenie polskich obchodów Światowego Dnia Akredytacji (9 czerwca), była także okazją do podsumowania podwójnego jubileuszu: 30 lat akredytacji w Polsce i 20 lat działalności PCA, które rok wcześniej świętowało swoje urodziny. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęło Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

W konferencji wzięli udział przedstawiciele ministerstw, urzędów i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, przedstawiciele wyższych uczelni i stowarzyszeń oraz akredytowanych jednostek oceniających zgodność, a także goście z zagranicy.

Fot. Krzysztof Jordan / Kreatywni Media

W programie znalazły się następujące tematy: „Akredytacja a zrównoważony rozwój”, „Wyzwania stojące przed Polskim Centrum Akredytacji – akredytacja w obszarach regulowanych prawodawstwem wspólnotowym”, „Cyberbezpieczeństwo – nowy obszar oceny zgodności i akredytacji”, „Współczesne wyzwania systemów oceny zgodności i akredytacji w innowacyjnych technologiach Przemysłu 4.0”. Ważnym elementem konferencji było wręczenie pracownikom PCA Odznak Honorowych za Zasługi dla Rozwoju Gospodarki Rzeczypospolitej Polskiej. Wyróżnienie przyznawane jest przez Ministra Rozwoju i Technologii.

Udział w konferencjach i spotkania z klientami

Po pandemicznej przerwie powróciliśmy do sprawdzonej formuły dzielenia się wiedzą o akredytacji i działalności PCA, czyli udziału naszych specjalistów w organizowanych stacjonarnie zewnętrznych wydarzeniach – konferencjach i sympozjach.

Najważniejsze przedsięwzięcia z udziałem naszych pracowników:

- Debata nt. nowych wyzwań dla przemysłu podczas VIII Konferencji Urzędu Dozoru Technicznego w Poznaniu. (13 maja).
- Wykład pt. „Akredytowana ocena zgodności mebli i materiałów do ich produkcji – wsparcie producentów i konsumentów” na Targach Meble Polska w Poznaniu (18 maja).
- Referat pt. „Charakterystyki metod a potwierdzenie kompetencji w zakresie akredytacji laboratoriów badawczych” podczas XXVII Sympozjum Klubu POLLAB (24 maja).
- Webinar „Rola akredytacji w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności, wsparcie rządów i operatorów żywności” podczas Food Fakty Safety Week (8 czerwca).
- Wykład nt. najważniejszych aspektów akredytacji w trakcie międzynarodowego seminarium zorganizowanego w Warszawie przez Centralne Laboratorium Kryminalistyczne w ramach projektu AFORE „Accreditation of Forensic Laboratories in Europe” (20 października).
- Referat podczas V Konferencji Innowacje–Pomiary–Akredytacje w Rzeszowie pt. „Rola i znaczenie laboratoriów akredytowanych w ocenie zgodności” (21 października).
- Prezentacja pt. „Pobieranie próbek do badań analitycznych – element działalności laboratoryjnej w rozumieniu wymagań normy ISO/IEC 17025” w ramach V Konferencji Badania Jakości Wód i Ścieków w Ustroniu (17-18 listopada).

PCA organizuje też własne spotkania informacyjne z jednostkami oceniającymi zgodność. W 2022 roku wzięły w nich udział akredytowane laboratoria badawcze, jednostki inspekcyjne, jednostki notyfikowane, jednostki certyfikujące osoby i jednostki certyfikujące wyroby. Spotkania te koncentrowały się na zagadnieniach dot. zmian wymagań akredytacyjnych i warunków akredytacji w poszczególnych obszarach. Łącznie w 6 spotkaniach uczestniczyło 470 przedstawicieli akredytowanych podmiotów.

Szkolenia PCA

PCA organizuje dwa rodzaje szkoleń – doskonalące dla audytorów i ekspertów oraz szkolenia otwarte. W ramach szkoleń doskonalących w ubiegłym roku odbyło się 29 spotkań, a ich tematyka dotyczyła m.in.: znowelizowanych zasad i procedur oceny kompetencji akredytowanych jednostek z uwzględnieniem rozpatrywania ryzyka, skutecznego prowadzenia ocen zdalnych, wymiany doświadczeń i doskonalenia technik oceny oraz nowych funkcjonalności e-Akredytacji. Wszystkie szkolenia przeprowadzone były w trybie zdalnym lub hybrydowym, w przeważającej większości w formie warsztatów. Szkoleniami objęto

audytorów i ekspertów oceniających jednostki certyfikujące wyroby, jednostki certyfikujące osoby, laboratoria badawcze, laboratoria medyczne, producentów materiałów odniesienia, jednostki inspekcyjne, jednostki certyfikujące systemy zarządzania i weryfikatorów GHG. Łącznie uczestniczyło w nich ponad 621 audytorów i ekspertów współpracujących z PCA.

Z kolei szkolenia otwarte skierowane są do przedstawicieli jednostek oceniających zgodność i innych zainteresowanych stron, a ich celem jest przekazanie informacji na temat zasad funkcjonowania systemu akredytacji i wymagań akredytacyjnych. W minionym roku szkolenia organizowane były w formule online oraz stacjonarnej. Powrót do spotkań stacjonarnych spotkał się z pozytywnym odbiorem ze strony klientów. W rezultacie w 2022 roku PCA przeprowadziło 18 szkoleń otwartych w 9 programach tematycznych, w których udział wzięło 429 osób.

Współpraca z wyższymi uczelniami

PCA od wielu lat aktywnie współpracuje z wyższymi uczelniami, co daje możliwość upowszechniania wiedzy na temat akredytacji i systemu oceny zgodności, a w dalszej perspektywie kształtowania kompetencji personelu jednostek oceniających zgodność. W niektórych przypadkach jest to też szansa na przygotowanie i pozyskanie personelu zewnętrznego – przyszłych audytorów i ekspertów PCA.

W 2022 roku kontynuowaliśmy współpracę z Uniwersytetem Warszawskim. Dyrektor PCA Lucyna Olborska kolejny już rok znalazła się w Radzie Interesariuszy Zewnętrznych przy Wydziale Chemii UW odpowiedzialnej za rekomendowanie kierunków rozwoju kształcenia w kontekście potrzeb rynku i otoczenia zewnętrznego. Kolejny obszar współpracy z UW dotyczy prowadzenia zajęć dla słuchaczy studiów podyplomowych „Metrologia Chemiczna” na temat normy PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”. Studia te organizuje Centrum Metrologii Chemicznej przy Wydziale Chemii UW we współpracy z PCA i Głównym Urzędem Miar. Dodatkowo przedstawiciele PCA prowadzą wykłady pt. „Zarządzanie laboratorium chemicznym” dla studentów VII semestru studiów I stopnia. Wykłady prowadzone są na dwóch kierunkach na Wydziale Chemii: Chemicznej Analizy Instrumentalnej i Chemii Medycznej. Celem jest zapoznanie studentów z rolą akredytacji w systemie oceny zgodności oraz zasadami budowy, wdrożenia i utrzymywania systemu zarządzania laboratorium chemicznego zgodnie z normą PN-EN ISO/IEC 17025.

W ubiegłym roku rozpoczęliśmy też współpracę z nowym partnerem – Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Uroczyste podpisanie porozumienia w tej sprawie miało miejsce 7 grudnia, uczestniczyli w nim: Dyrektor PCA Lucyna Olborska, Rektor SGGW prof. dr hab. Michał Zasada oraz Dziekan Wydziału Rolnictwa i Ekologii dr hab. Irena Suwara. Umowa przewiduje, że SGGW będzie upowszechniać informacje o PCA i akredytacji w ramach swojej działalności dydaktycznej, a także prowadzić szkolenia doskonalące dla pracowników

i audytorów PCA w ramach kursów specjalistycznych oraz studiów podyplomowych. Uczelnia zyska merytoryczne wsparcie naszych specjalistów w organizacji zajęć dydaktycznych nt. akredytacji, a studenci SGGW będą przyjmowani na praktyki i staże zawodowe w PCA. Obie instytucje będą wspólnie organizować kursy, seminaria i konferencje naukowe, tematycznie związane ze swoją działalnością, a także prowadzić badania naukowe z udziałem personelu i z wykorzystaniem własnego wyposażenia technicznego.

Opracowywanie i publikacja wydawnictw PCA

Ważnym elementem polityki informacyjno-promocyjnej PCA jest działalność wydawnicza. Magazyn „PCA Info – wydarzenia, opinie, perspektywy” ukazuje się dwa razy w roku, w formie elektronicznej i drukowanej. Adresujemy go do specjalistów, pracowników akredytowanych jednostek i administracji państwowej, ale także do szerokiego grona odbiorców zainteresowanych tematyką akredytacji. W lipcowym numerze „PCA Info” nr 25 zamieściliśmy m.in. obszerną relację z jubileuszowej konferencji „Akredytacja wsparciem zrównoważonego rozwoju, konkurencyjności i efektywności gospodarki”, informacje na temat zmian unijnych regulacji dotyczących wyrobów budowlanych oraz programów badań biegłości. Tematem numeru grudniowego „PCA Info” nr 26 była rola symboli akredytacji, które ułatwiają identyfikację akredytowanych usług oceny zgodności. Nasze łamy otworzyliśmy też dla partnerów – w nowej sekcji „Infrastruktura jakości” opublikowaliśmy artykuły GUM oraz PKN.

W grudniu na kanałach społecznościowych PCA opublikowaliśmy też nowy cykl infografik #AkredytacjaAdoZ. W przystępny sposób i w atrakcyjnej graficznie formie wyjaśniliśmy w nich m.in. jak przebiega proces akredytacji, kto może uzyskać akredytację PCA, czym zajmują się akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność, jakie stosujemy normy i na czym polega międzynarodowe uznawanie akredytacji PCA.

Nasze wydawnictwa dystrybuowane są podczas spotkań z klientami, konferencji i targów, a w formie elektronicznej są dostępne na stronie www.pca.gov.pl.

Wartość dotarcia do odbiorców w poszczególnych mediach:

	prasa	TV	radio	portale	sm	suma
Akredytacja	20,3 mln	5,48 mln	6,31 mln	12,1 mln	0	44,2 mln
Polskie Centrum Akredytacji	1,68 mln	597 tys.	1000	4,1 mln	191 tys.	6,57 mln

Dane na podstawie raportu Instytutu Monitorowania Mediów

Nagroda Innowatory WPROST dla PCA

Polskie Centrum Akredytacji zostało laureatem prestiżowej nagrody tygodnika „Wprost” dla najbardziej innowacyjnych firm w Polsce. Uroczystość wręczenia Innowatorów WPROST odbyła się 26 września w Warszawie. PCA zostało uhonorowane w kategorii „Usługi dla biznesu”. Jury doceniło niezależność i bezstronność PCA jako instytucji weryfikującej kompetencje firm i instytucji publicznych. – **Wszystkie nasze działania są realizowane na potrzeby społeczeństwa, na potrzeby biznesu i na potrzeby administracji** – powiedziała Dyrektor PCA Lucyna Olborska, odbierając statuetkę Innowatora WPROST.

Na stronie wprost.pl ukazał się artykuł: „Polskie Centrum Akredytacji – warto potwierdzać kompetencje”, relacja z gali wręczenia nagród oraz wywiad wideo z Dyrektorem PCA Lucyną Olborską. Publikacje uzyskały ponad 10 tys. odsłon.

Publikacja informacji na stronach WWW i w mediach społecznościowych

Podstawowymi narzędziami do prowadzenia przez PCA działań informacyjno-promocyjnych są strona internetowa i profile na kanałach społecznościowych. Liczba odsłon strony www.pca.gov.pl w roku 2022 wyniosła 1 647 098, a liczba użytkowników – 136 917. Odwiedzający najczęściej korzystali z wyszukiwarki akredytowanych podmiotów i zakładki „dokumenty PCA”.

Dynamicznie rozwijamy też komunikację za pośrednictwem mediów społecznościowych. W ciągu trzech lat liczba obserwujących nasze profile podwoiła się – łącznie to prawie 5 tys. osób. Tematyka, częstotliwość i forma publikacji uzależnione są od kanału społecznościowego: najwięcej treści newsowych umieszczamy na Twitterze, z kolei LinkedIn buduje zaangażowanie pracowników i dostarcza skutecznych narzędzi do rekrutacji. Sięgamy po różnorodne, doceniane przez internautów formaty – filmy animowane, wywiady wideo, fotorelacje, podcasty czy infografiki.

PCA prowadzi monitoring materiałów publikowanych w prasie, radiu, telewizji i Internecie. W 2022 r. ukazało się 4 907 publikacji na temat akredytacji i PCA.

Liczba publikacji w podziale na media:

	prasa	TV	radio	portale	sm	suma
Akredytacja	572	41	64	3190	1	3868
Polskie Centrum Akredytacji	147	3	1	538	350	1039

4. Współpraca międzynarodowa

PCA jest członkiem międzynarodowych organizacji: EA (European co-operation for Accreditation), IAF (International Accreditation Forum, Inc.), ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation), FALB (Forum of Accreditation and Licencing Bodies). Jesteśmy też sygnatariuszem wielostronnych porozumień (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA) we wszystkich objętych nimi zakresach. Porozumienia te umożliwiają swobodny przepływ towarów i usług dzięki wzajemnemu uznawaniu akredytowanych wyników oceny zgodności w Europie i na świecie. Podstawą jest proces wzajemnych ocen, potwierdzających, że wszyscy sygnatariusze prowadzą systemy akredytacji w sposób równoważny i kompetentny oraz zgodny z międzynarodowymi normami i wytycznymi. Daje to gwarancję, że wyniki dostarczane przez akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodność są uznawane w Europie i na świecie.

Nasze cele na 2022 rok w tym obszarze obejmowały:

- uznawanie systemu akredytacji w Polsce oraz wyników uzyskiwanych przez krajowe akredytowane jednostki oceniające zgodność poprzez pozytywne wyniki ewaluacji w ramach wielostronnych porozumień (EA MLA, IAF MLA, ILAC MRA),
- wymianę doświadczeń z innymi jednostkami akredytującymi i pozyskiwanie informacji o sprawdzonych rozwiązaniach,
- reprezentowanie interesów polskich akredytowanych jednostek oceniających zgodność poprzez wpływ na kształtowanie systemu akredytacji oraz oceny zgodności w Europie i na świecie.

PCA jest częścią **międzynarodowego systemu**

Poziom globalny

International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC)

jednostki akredytujące z całego świata, które prowadzą akredytację laboratoriów badawczych i wzorcujących, laboratoriów medycznych, jednostek inspekcyjnych, organizatorów badań biegłości oraz producentów materiałów odniesienia

International Accreditation Forum (IAF)

jednostki akredytujące z całego świata i inne zainteresowane strony działające w obszarze certyfikacji systemów zarządzania, certyfikacji osób, wyrobów, procesów i usług, walidacji i weryfikacji, a także innych podobnych programów oceny zgodności

Poziom europejski

European co-operation for Accreditation (EA)

jednostki akredytujące z Europy, które oficjalnie zostały wskazane przez rządy poszczególnych państw do oceny organizacji świadczących usługi w zakresie certyfikacji, weryfikacji, inspekcji, badań, wzorcowań, organizacji badań biegłości i produkcji materiałów odniesienia

Poziom krajowy

Polskie Centrum Akredytacji

krajowa jednostka akredytująca upoważniona do akredytacji jednostek oceniających zgodność

Przedstawiciele PCA w strukturach EA

Realizację założonych przez nas celów osiągamy m.in. reprezentując interesy polskich akredytowanych jednostek oceniających zgodność w europejskich i światowych organizacjach, co pozwala na realny wpływ na kształtowanie systemu akredytacji oraz oceny zgodności w Europie i na świecie. Potwierdzeniem jest utrzymywanie wysokiej pozycji w strukturach EA przez pracowników PCA. W 2022 roku **Dyrektor PCA Lucyna Olborska** po raz kolejny przewodniczyła Komitetowi EA ds. Komunikacji i Wydawnictw wspierającemu harmonizację działań komunikacyjnych europejskich jednostek akredytujących (funkcję tę pełni od 2018 roku). Była też członkiem Rady Zarządzającej EA ds. Technicznych odpowiedzialnej za koordynację działań EA w zakresie harmonizacji wymagań dot. funkcjonowania akredytacji w krajach członkowskich UE.

W ubiegłym roku decyzją Zgromadzenia Ogólnego do kadry kierowniczej EA powołany został kolejny przedstawiciel PCA. Z dniem 1.01.2023 r. do pełnienia funkcji przewodniczącego Komitetu ds. Inspekcji wybrano **Marka Wilgosa, Koordynatora w Dziale Akredytacji Inspekcji, Certyfikacji Wyrobów i Osób**. Komitet stanowi forum do dyskusji na tematy związane z akredytacją jednostek oceniających zgodność przeprowadzających inspekcje. Do jego najważniejszych zadań należy harmonizacja działań akredytacyjnych w ramach EA, współpraca z zainteresowanymi stronami, w tym właścicielami programów akredytacji i organami regulacyjnymi, a także aktywny wkład w rozwój europejskich i międzynarodowych norm i regulacji. Kadencja Przewodniczącego Komitetu ds. Inspekcji EA trwa 2 lata, z możliwością przedłużenia.

Udział w posiedzeniach organizacji międzynarodowych oraz ewaluacjach

Poza działaniami w charakterze kadry kierowniczej EA, w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi przedstawiciele PCA w 2022 r. wzięli udział w 42 posiedzeniach komitetów technicznych i grup roboczych, zgromadzeniach ogólnych tych organizacji oraz w szkoleniach. Nasi eksperci uczestniczyli też w pięciu ewaluacjach zagranicznych jednostek akredytujących, w tym: tunezyjskiej (TUNAC), węgierskiej (NAH), czeskiej (CAI), belgijskiej (BELAC), i hiszpańskiej (ENAC).

Mimo złagodzenia obostrzeń w podróżowaniu przez wiele krajów związanych z pandemią COVID-19, znaczna część spotkań nadal przeprowadzona została w formie online. Rolą komitetów i grup roboczych jest zapewnienie jednolitej interpretacji norm i wytycznych, wypracowywanie wspólnych polityk w zakresie prowadzenia procesów akredytacji i nadzoru, realizacja systemu wzajemnych ocen zgodnie z międzynarodowymi praktykami, a także wspieranie i promocja wzajemnego uznawania akredytowanych wyników oceny zgodności. Zgromadzenie ogólne to z kolei najwyższy organ decyzyjny w strukturach tych organizacji, którego zadaniem jest przede wszystkim ustalanie i zatwierdzanie polityk, strategii i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej w Europie i na świecie, a także opiniowanie w sprawie porozumień z innymi organizacjami (np. Komisją Europejską i EFTA).

Rozszerzenie zakresu ILAC MRA o obszar RMP

W ramach ILAC Mutual Recognition Arrangement (ILAC MRA) rozszerzyliśmy zakres porozumienia o obszar akredytacji producentów materiałów odniesienia (Reference Material Producers – RMP), zgodnie z wymaganiami międzynarodowej normy ISO 17034. Porozumienie podpisane zostało 13 stycznia przez Etty Feller, przewodniczącą ILAC Arrangement Council (ILAC ARC). Rozszerzenie zakresu ILAC MRA było możliwe dzięki pozytywnemu wynikowi ewaluacji PCA w ramach European co-operation for Accreditation Multilateral Agreement (EA MLA) przeprowadzonej w marcu ub. roku oraz decyzji European co-operation for Accreditation Multilateral Agreement Council (EA MAC) o rozszerzeniu zakresu porozumienia o wzajemnym uznawaniu EA MLA dla PCA o ten właśnie obszar. Dzięki EA MLA wyniki dostarczane przez akredytowane przez PCA jednostki oceniające zgodności są uznawane w Europie, a dzięki ILAC MRA – także na świecie.

Współpraca bilateralna

Współpraca bilateralna w zakresie akredytacji prowadzona jest na wielu płaszczyznach: od realizacji polityki transgranicznej, przez wymianę informacji z zagranicznymi jednostkami akredytującymi, po współpracę z jednostkami akredytującymi spoza UE. W ramach polityki transgranicznej PCA współpracuje z zagranicznymi jednostkami akredytującymi w zakresie prowadzenia ocen oddziałów jednostek oceniających zgodność zlokalizowanych na terenie Polski, jak również ocen akredytowanych przez PCA jednostek działających poza terytorium Polski. Politykę PCA w tym zakresie określa dokument DA-07. W 2022 r. zrealizowaliśmy 20 ocen na zlecenie zagranicznych jednostek akredytujących, w tym: 6 dla UKAS (Wielka Brytania), 2 dla CAI (Czechy), 2 dla DANAK (Dania), 8 dla DAkKS (Niemcy), 1 dla SAS (Szwajcaria), 1 dla HAA (Węgry), 1 dla ACCREDIA (Włochy).

Ponadto, w dniach 3–6 października w PCA odbyło się 4-dniowe szkolenie dla przedstawicieli czarnogórskiej jednostki akredytującej (ATCG), którzy uczestniczyli w wizycie studyjnej zorganizowanej przez Instrument Pomocy Technicznej i Wymiany Informacji (Technical Assistance and Information Exchange, TAIX). Tematem spotkań była akredytacja jednostek oceniających zgodność wyrobów budowlanych.

PCA wspiera też inicjatywy rządu, aktywnie uczestnicząc w działaniach wynikających z prac Komisji Międzyrządowych do spraw Współpracy Gospodarczej. W ubiegłym roku przedstawialiśmy swoje opinie i propozycje dot. współpracy z Indiami, Kazachstanem, Mołdawią, Wietnamem i Chinami.

5. Doskonalenie działalności

System zarządzania w PCA funkcjonuje na podstawie wymagań określonych w rozporządzeniu (WE) nr 765/2008, ustawie o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku, normie PN-EN ISO/IEC 17011, a także wymagań określonych w wielostronnych porozumieniach: EA MLA, ILAC MRA, IAF MLA i przepisach przewidzianych dla jednostek sektora finansów publicznych. Posiadamy też wdrożony system zarządzania działaniami antykorupcyjnymi i system zarządzania bezpieczeństwem informacji.

Zapewnienie niezależności i bezstronności

Jako krajowa jednostka akredytująca PCA musi działać przy zachowaniu wysokiej jakości świadczonych usług. Nadzór nad naszą pracą i doradztwo w procesie podejmowania decyzji dotyczących akredytacji mają ogromne znaczenie, gwarantują bowiem profesjonalizm, bezstronność i niezależność oraz zapewniają krytyczną ocenę naszej działalności. Działania te realizują:

- Minister Rozwoju i Technologii, zgodnie z „Programem działań nadzorczych Ministra Rozwoju i Technologii wobec Polskiego Centrum Akredytacji”. W obszarze merytorycznym nadzór na PCA sprawuje Departament Obrotu Towarami Wrażliwymi

i Bezpieczeństwa Technicznego, w obszarze organizacyjno-personalnym – Departament Jednostek Nadzorowanych i Podległych, w obszarze ekonomiczno-finansowym – Departament Budżetu i Finansów. Ponadto nadzór sprawowany jest w ramach działalności kontrolnej i audytowej realizowanej przez Departament Audytu i Kontroli.

- Rada ds. Akredytacji – w minionym roku wszystkie kluczowe działania zarządcze były opiniowane przez Radę, która podczas 6 posiedzeń podjęła 11 uchwał dotyczących stanu i kierunków rozwoju działalności akredytacyjnej, działalności merytorycznej, a także planów i sprawozdań dot. działalności i finansów PCA. Rada ds. Akredytacji jest organem zapewniającym skuteczne i zrównoważone zaangażowanie wszystkich stron zainteresowanych, w tym: organów regulacyjnych, jednostek oceniających zgodność oraz ich klientów.
- Komitet Odwoławczy – klienci PCA mają prawo odwołać się do Komitetu Odwoławczego od decyzji dotyczących udzielenia, odmowy udzielenia, cofnięcia, zawieszenia lub ograniczenia zakresu akredytacji. Komitet został powołany na mocy art. 57 ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku. W jego skład wchodzi osoby posiadające odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie akredytacji,

W 2022 r. Minister Rozwoju i Technologii, biorąc pod uwagę postanowienia art. 9 ust. 2 rozporządzenia (WE) Nr 765/2008 oraz uwzględniając wyniki oceny wzajemnej przeprowadzonej przez European co-operation for Accreditation (EA) w 2021 r. i podjęte przez organ nadzoru decyzje w sprawie zatwierdzenia i przyjęcia dokumentów sprawozdawczych PCA za lata 2017-2021, a także wdrożone w latach 2021-2022 nowe mechanizmy strukturalizujące i wzmacniające nadzór nad PCA, potwierdził, że PCA w sposób ciągły spełnia wymagania określone w art. 8 rozporządzenia (WE) nr 765/2008.

których kandydatura została pozytywnie zaopiniowana przez Radę ds. Akredytacji. W 2022 r. Minister Rozwoju i Technologii powołał dwóch nowych członków (komitet łącznie liczy 9 członków). W minionym roku do Komitetu Odwoławczego nie wniesiono żadnych odwołań.

- Komitety Techniczne – kwestie merytoryczne w obszarze działalności akredytacyjnej, w tym wyrażanie opinii w procesach podejmowania decyzji dot. akredytacji jednostek oceniających zgodność wspierane były przez Komitet Techniczny ds. Akredytacji oraz Komitety Techniczne Specjalistyczne: ds. Rolnictwa i Żywności i ds. Środowiska. Składają się one ze specjalistów–ekspertów reprezentujących zainteresowane strony. W minionym roku komitety wydały 19 opinii dotyczących procesów akredytacji i nadzoru oraz 5 opinii nt. polityk i programów akredytacji PCA.

Ciągłe doskonalenie

Uzyskiwanie informacji zwrotnych na temat projektowanych czy już wdrożonych przez nas rozwiązań stanowi kluczowy element działalności PCA. Komunikacja i praca w porozumieniu z naszymi klientami i interesariuszami jest bardzo ważna, ponieważ umożliwia nam poprawę efektywności funkcjonowania, co wpisuje się w Strategię na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Działania podejmowane przez nas w minionym roku były odpowiedzią na zmiany zachodzące wewnątrz organizacji i w otoczeniu zewnętrznym, a także ich wpływu na bieżące i przyszłe funkcjonowanie PCA. Były też naturalną konsekwencją doświadczeń zebranych we wcześniejszym okresie – w warunkach obostrzeń wynikających z pandemii, a także niezbędną koniecznością wynikającą z sytuacji gospodarczej, jaka wystąpiła po rozpoczęciu wojny w Ukrainie.

Mając na uwadze ciągłe doskonalenie i poszukiwanie rozwiązań adekwatnych do potrzeb stron zainteresowanych, PCA dąży do spełniania oczekiwań swoich klientów w zakresie świadczonych usług, jednocześnie równoważąc potrzeby klientów z obowiązkami krajowej jednostki akredytującej. Do doskonalenia wykorzystujemy wewnętrzne i zewnętrzne mechanizmy oceny naszego funkcjonowania i pozyskiwania informacji zwrotnych, w tym:

- skargi i wnioski – posiadamy procedurę wnoszenia zastrzeżeń dot. działalności PCA zarówno przez naszych klientów, jak i inne strony zainteresowane,
- uwagi do raportów i wyników ocen – klient ma prawo wniesienia zastrzeżeń do każdego otrzymanego raportu z oceny, który stanowi podstawę do podjęcia decyzji o jego akredytacji,
- uwagi zgłaszane przez obserwatorów ocen – delegowani do obserwacji zespołów oceniających wyznaczeni pracownicy PCA zgłaszają uwagi dot. funkcjonowania systemu zarządzania PCA,
- uwagi i komentarze do projektów zmian w politykach i programach akredytacji wnoszone przez klientów PCA, regulatorów i inne zainteresowane strony,

- zagadnienia poruszane przez uczestników spotkań z klientami dot. działalności akredytacyjnej,
- zagadnienia zgłaszane przez organy administracji państwowej i regulatorów wykorzystujących wyniki akredytowanej działalności do realizacji swoich zadań,
- zgłoszenia użytkowników e-Akredytacji,
- badania satysfakcji uczestników szkoleń,
- audyty wewnętrzne – przeprowadzono audyty w zakresie organizacji ocen, a także podejmowania decyzji i obsługi wniosków oraz bezpieczeństwa informacji,
- kontrole zewnętrzne – Archiwum Akt Nowych.

Najważniejsze działania zarządcze podjęte w kierunku doskonalenia usług akredytacyjnych obejmowały:

- wprowadzenie nowych, dostosowanych do aktualnych i przewidywanych uwarunkowań rynkowych stawek opłat za oceny w procesach akredytacji i nadzoru, w których angażowani są audytorzy i eksperci zewnętrzni; dostosowanie zasad kalkulowania kosztów ocen do aktualnej struktury zadań procesów akredytacji i nadzoru, rodzaju oraz złożoności poszczególnych ocen,
- wdrożenie transparentnych zasad ustalania czasu trwania ocen w procesach akredytacji i nadzoru we wszystkich programach akredytacji na podstawie wyników analizy ryzyka,
- wprowadzenie do stosowania w działalności akredytacyjnej ocen zdalnych i hybrydowych jako stałego elementu procesów akredytacji i nadzoru,
- zmianę trybu postępowania w odniesieniu do reakcji jednostek oceniających zgodność na sformułowane w wyniku ocen niezgodności i spostrzeżenia,
- podjęcie działań na rzecz zharmonizowania podejścia w zakresie stosowania polityki dot. zakresów elastycznych w obszarze jednostek certyfikujących wyroby, jak również formułowania opisów zakresu elastycznego i możliwych granic elastyczności,
- wprowadzenie do stosowania nowego symbolu akredytacji dla biobanków w celu zwiększenia rozpoznawalności wyników działań podejmowanych przez akredytowane podmioty (symbol akredytacji uzyskał świadectwo ochronne wydane przez Urząd Patentowy RP),
- uaktualnienie zasad powoływania się na akredytację weryfikatorów GHG w związku z wdrożeniem do stosowania normy akredytacyjnej PN-EN ISO/IEC 17029, a także zasad powoływania się na status PCA jako sygnatariusza ILAC MRA przez akredytowanych producentów materiałów odniesienia (PN-EN ISO 17034),
- wzmocnienie komunikacji z klientami i personelem zewnętrznym przy użyciu e-Akredytacji,
- włączenie się do projektu „EZD RP elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji publicznej”.

6. Aktualna i przewidywana sytuacja finansowa

PCA jako krajowa jednostka akredytująca jest państwową osobą prawną prowadzącą samodzielną gospodarkę finansową, nienastawioną na zysk. Nie posiadamy oddziałów, a w trakcie roku obrotowego nie miało miejsca nabycie udziałów.

Aktywa

Wartość aktywów PCA na dzień 31.12.2022 r. wyniosła 29 458 tys. zł, w tym aktywa trwałe 8 165 tys. zł. Aktywa obrotowe wyniosły 21 293 tys. zł, w tym należności handlowe 558 tys. zł.

Zobowiązania

Zobowiązania krótkoterminowe wyniosły 3 396 tys. zł, z tego z tytułu dostaw i usług 1 173 tys. zł są regulowane w całości w należnych terminach. PCA nie posiada zobowiązań przeterminowanych, długoterminowych, nie korzysta z kredytów i nie posiada zabezpieczeń na majątku Centrum.

Wynik finansowy w roku 2022

Główne działania w 2022 roku ukierunkowane były na utrzymanie ciągłości funkcjonowania działalności akredytacyjnej PCA w czasie pandemii i w okresie występowania jej skutków, jak również rosnącej inflacji i trwającej wojny w Ukrainie.

W tym celu Dyrektor PCA podjął działania zapobiegawcze w postaci zmiany wynagrodzeń dla wybranej grupy audytorów zewnętrznych i pracowników PCA, które w całości zostały pokryte ze środków własnych jednostki. Działanie to umożliwiło utrzymanie kluczowych pracowników PCA, jak również audytorów zewnętrznych angażowanych szczególnie w obszarach niszowych. Spowodowało to jednak wzrost kosztów działalności PCA do poziomu 25 190 tys. zł. Niemniej przy wypracowaniu wyższych od planowanych przychodów (25 515 tys. zł), głównie za sprawą większej liczby ocen realizowanych przez pracowników stałych PCA, a także dzięki uzyskaniu wyższych przychodów finansowych, uzyskano wynik brutto w wysokości 325 tys. zł.

Celem kierowania i zarządzania procesem finansów jest zapewnienie przychodów na poziomie umożliwiającym samofinansowanie się, co oznacza, że wszystkie koszty działalności łącznie z wynagrodzeniami pokrywane są z uzyskanych przychodów, przy jednoczesnym zachowaniu zasady non-profit.

Zgodnie z informacjami zawartymi w sprawozdaniu finansowym za 2022 rok oraz sprawozdaniu z badania biegłego rewidenta, aktualna, a także przewidywana w najbliższej przyszłości sytuacja finansowa PCA, w ocenie kierownictwa jest stabilna, a jej wyniki satysfakcjonujące. Zgodnie z art. 54 ust. 2 Ustawy o systemach oceny zgodności i nadzoru rynku zysk netto, PCA zamierza przeznaczyć na fundusz podstawowy.

Akredytacja

– globalne zaufanie

Wydawca:

Polskie Centrum Akredytacji

Adres:

01-382 Warszawa, ul. Szczotkarska 42

tel.: +48 22 355 70 00

fax: +48 22 355 70 18

e-mail: sekretariat@pca.gov.pl

www.pca.gov.pl

Odwiedź nas na:

Projekt, skład i łamanie:
CC Professionals Group, www.ccp.com.pl